

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ [REDACTED] (קטין)
ואח'

לפני הרכב כבוד השופטים:
יחיאל ליפשיץ, [אב"ד]
גלית ציגלר,
שמואל מנדלבוים

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

[REDACTED]
[REDACTED]

הנאשמים

גזר דין לנאשם 2

כללי

הנאשמים בהליך זה קטינים - הנאשם 1 יליד חודש 02 והנאשם 2 יליד חודש 02 השניים בצעו עבירות מין כנגד קטין אחר, בן 9 שנים בלבד, עת שלושה שהו בפנימייה. האירועים התרחשו בחודש מאי 2017 וכתב האישום הוגש בחודש אפריל 2019. הנאשמים הודו במיוחס להם בכתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון. הסדר הטיעון לא כלל הסכמות עונשיות או אחרות.

משום שליחתו של הנאשם 1 להסתכלות במעון נעול, הופרד ההליך באופן שגזר הדין זה יהיה רק בעניינו של הנאשם 2; בעוד גזר דינו של הנאשם 1 יינתן בהמשך.

כתב האישום המתוקן

במהלך החודשים שקדמו לחודש מאי 2017 (להלן: **התקופה הרלוונטית**) שהו הנאשמים כחניכים בפנימיית [REDACTED] (להלן: **הפנימייה**). הנאשמים היו אותה עת בני כ 14.5 שנים. בפנימייה שהה כחניך גם א' (להלן: **המתלונן**) - יליד חודש 2008 קרי היה בן כ 9 שנים.

במועדים שאינם ידועים למאשימה במהלך התקופה הרלוונטית, הנאשמים והמתלונן לנו יחד בחדר משותף בפנימייה 3 ימים רצופים. כתב האישום מפרט מספר מקרים שהתרחשו באותם שלושה ימים:

בשעות הלילה של אחד הימים לעיל, הנאשם 1, שהיה ערום, נשכב על המתלונן שישן במיטתו על בטנו. הנאשם 1 הוריד וזרק הצידה את שמיכת המתלונן, וחרף התנגדות האחרון הפשיל את מכנסיו

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)
ואח'

ותחתוניו. הנאשם 1 הרחיב בידיו את פי הטבעת של המתלונן והחדיר את איבר מינו לפי הטבעת של המתלונן, שצעק מכאב, אז הפסיק הנאשם 1 ממעשיו. כל זאת נעשה בנוכחות הנאשם 2.

בשעות הלילה של אחד הימים לעיל, הנאשם 2 הפשיל את מכנסיו ותחתוניו, התיישב על המתלונן שישן במיטתו על בטנו והפשיל את מכנסיו ותחתוניו של האחרון. הנאשם 2 הרחיב בידיו את פי הטבעת של המתלונן ואז החדיר את איבר מינו לפי הטבעת של המתלונן ללא הסכמת האחרון. כל זאת נעשה בנוכחות הנאשם 1.

בשעות הלילה של אחד הימים לעיל, הנאשמים העירו את המתלונן משינה, החדירו זה לזה את איבר המין לפי הטבעת בעודם מורים למתלונן לשמור בפתח החדר לבל יתגלו. עוד תואר, כי באחד הימים לעיל, על פי דרישת הנאשמים, המתלונן החדיר את איבר מינו לפי הטבעת של כל אחד מהנאשמים ללא הסכמתו החופשית.

העבירות שיוחסו לכל אחד מהנאשמים היו:

מעשה סדום בקטין שטרם מלאו לו 16 שנים, שלא בהסכמתו – לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) + 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: **חוק העונשין**).

גרם מעשה סדום בקטין שטרם מלאו לו 16 שנים, שלא בהסכמתו - לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) + 345(א)(1) + 350 לחוק העונשין.

תסקיר שירות המבחן לנוער בעניינו של הנאשם 2 (מעתה ואילך יכונה גם – הנאשם).

הנאשם יתום – אביו נפטר בשנת 2017 והאם, שהיתה במקור תושבת הרשות, נפטרה בשנת 2015 בעקבות מחלה. אביו של הנאשם היה נשוי בעבר ולכן יש לנאשם מספר אחים למחצה, אך אין לו קשר עםם. ממערכת היחסים השנייה של אביו, עם אמו, יש לנאשם אח אחד בן 20 שעמו הוא בקשר. כבר מגיל צעיר נתקל הנאשם בקשיי לימוד ולכן שולב במסגרות מיוחדות. הנאשם חוסה בפנימיית [REDACTED] (להלן: **הפנימיה**) מחודש 9/14 ומונה לו אפוטרופוס שהוא חבר של המשפחה, אצלו הנאשם מתארח בחופשות. שירות המבחן לנוער תיאר את חוויות האובדן של שני הוריו ובעיקר של אמו, שהיתה דמות משמעותית בחייו. אובדן ההורים והעובדה שהוא חסר עורף משפחתי ערערו אצל הנאשם את תחושת היציבות והביטחון. מדיווחי הפנימייה עולה כי מדובר בנער ממושמע שמתקשה ליצור קשרים חברתיים. תפקודו הרגשי מאופיין בדלות והוא נמצא במעקב פסיכיאטרי משנת 2015. הנאשם אובחן עם לקות למידה עם יכולת אינטלקטואלית גבולית.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' (קטיץ) ואח'

[נעיר ששירות המבחן לנוער הפנה לחוות דעת פסיכו דיאגנוסטית משנת 2018 ממנה עלה חשד לפיגור שכלי קל. על רקע זה ביקש בא כוח הנאשם להפנות את הנאשם לוועדת אבחון. נעתרנו לבקשה והוועדה מצאה את הנאשם, בחודש 7/2019, כמי שמתפקד ברמה שאינה מוגבלת שכלית התפתחותית].

הנאשם אישר את המעשים המיוחסים לו, הגם שהשליך חלק מהאחריות על הנאשם השני וטען כי הלה איים עליו כדי שיעשה עמו את המעשים. ביחס למתלונן, מסר הנאשם כי בסיום אחד המעשים הוא ראה אותו חוזר למיטה ובוכה בשקט. שירות המבחן לנוער מסר כי בלטו בנאשם עיוותי חשיבה ופירוש לא נכון לסיטואציות חברתיות, הוא התקשה לחבר בין מחשבותיו ורגשותיו לבין התנהגותו. הערכת קצינת המבחן לנוער היתה כי הטריגר לביצוע העבירה היה הצורך בשליטה על רקע אירועים קשים שפקדו אותו במהלך חייו.

שירות המבחן לנוער תיאר את ההליך הטיפולי מאז הופנה אליהם הנאשם – הלה השתתף במפגשים פרטניים בהם חשף את עצמו; גילה מוטיבציה לטיפול ושיתף פעולה חרף משאביו הנפשיים הדלים ויתר בעיותיו. בנוסף, שולב הנאשם בקבוצה טיפולית לנערים פוגעים מינית. במועד עריכת התסקיר (חודש 2/20) השתתף הנאשם ב 17 מפגשים. נמסר ממנחי הקבוצה, כי הנאשם עמד בכללי החוזה הטיפולי והרגיש בטוח לספר על מעשיו. עם זאת, צוין כי הנאשם עדיין נמצא בשלב התחלתי של הטיפול, משליך חלק מהאחריות למעשיו על אחרים ומתקשה להתחבר לשפה רגשית. פורטו יעדי הנאשם בקבוצה הטיפולית והומלץ על המשך השתתפות הנאשם בקבוצה הטיפולית לתקופה של שנה וחצי נוספות.

שירות המבחן לנוער הפנה לכך כי מלבד הסתבכותו בהליך הנוכחי אין לנאשם עבר פלילי ולא נפתחו כנגדו הליכים נוספים. עוד צוין כי בדיקה לגילוי סמים שנערכה בחודש 9/2019 היתה "נקיה". צוין כי הנאשם והמתלונן עדיין שוהים בפנימייה, אך בשתי קבוצות שונות ופיקוח צוות הפנימייה מספק הגנה למתלונן.

לאחר שנסקרו גורמי הסיכוי (הסתבכות פלילית ראשונה ויחידה, הודיה, תפקוד תקין בלימודים ושיתוף פעולה עם שירות המבחן); גורמי הסיכון (עבירה במסגרת הפנימייה, נטילת אחריות חלקית, העדר עורף משפחתי ואירועים טראומטיים שטרם עובדו), המליץ שירות המבחן לנוער על אי הרשעה, לצד צו מבחן בתנאי מגורים של שנה וחצי בפנימייה. במסגרת זו ימשיך הנאשם לקבל מענה טיפולי וימשיך את השתלבותו בטיפול הקבוצתי. עוד הומלץ על ערבות עצמית ושלי"צ בהיקף של 80 שעות. צוין כי נשקל גם פיצוי למתלונן אך משום שהנאשם קטיץ, חסר עורף משפחתי וחוסה בפנימייה, לא הומלץ רכיב זה.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטיין)
ראח'

נוסיף, כי במסגרת הדיון מיום 24.2.20 אליו התייצבה קצינת המבחן לנוער, נמסר כי הנאשם יוכל להמשיך ולשהות בפנימייה עד גיל 19 וכן צוין כי באם ייקבע מבחן לתקופה של 18 חודשים, הנאשם יוכל להספיק ולבצע עד 150 שעות של"צ.

טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה עמדה על חומרת מעשי הנאשמים – שני נערים בני כ-15 שנים שבצעו במשך 3 ימים רצופים עבירות מין חמורות בילד בן 9 שנים בלבד. המאשימה הפנתה בהקשר זה לפער הכוחות המשמעותי, לכך שהמעשים בוצעו לילה אחר לילה, ולכך כי היה במעשים רכיב משמעותי של כוחניות והשפלה. ב"כ המאשימה אישרה כי חלקו של הנאשם מס' 1 היה דומיננטי יותר וכי מעשיו של האחרון היו חמורים וכוחניים יותר (עמ' 22 שורה 2, עמ' 24 שורות 8-10) אך הודגש כי ההבדלים בין השניים אינם משמעותיים.

המאשימה הפנתה לנזקים המשמעותיים שמטבע הדברים נגרמו לקורבן העבירה, שאפשר שייחשפו רק בעתיד. צוין כי משום התנגדות אם הקורבן לא הוכן תסקיר אודותיו, אך גם בהיעדר פירוט נזקים, הדברים אינם טעוני הוכחה ומחייבים התייחסות בגזירת הדין.

המאשימה הבהירה כי היא ערה לכלל נתוני הנאשם – ההיסטוריה המשפחתית שלו ונסיבותיו האישיות הקשות, נתוני אישיותו; וכן הנתונים העומדים לזכותו בהקשר לפרשה עגומה זו - הודייתו וההליך הטיפולי אותו הוא עובר בסיוע שירות המבחן. זאת ועוד, המאשימה אישרה כי מעשי הנאשמים התגלו לגורמי הפנימייה רק בעקבות פנייתו של הנאשם לצוות המדריכים, דבר שהוביל לפתיחת החקירה (עמ' 24 שורה 8 לטיעוני המאשימה). ועדיין, חרף כלל האמור לעיל, טענה המאשימה כי לצד כלל הנתונים לעיל יש לזכור, כאמור לעיל, את נסיבות המקרה הקשות. עוד צוין כי כעולה מהתסקיר הנאשם נטל רק באופן חלקי אחריות על מעשיו ולא קיימת מצדו הבנה ואמפתיה של ממש כלפי המתלונן. משכך, לשיטת המאשימה, המלצת שירות המבחן לנוער אינה יכולה לעמוד ובאם תאומץ ימשיך הנאשם, בפועל, באותו אורח חיים בו הוא מצוי כיום – שהות בפנימייה שם ביצע את מעשיו. גם בעבודות השלי"צ שייתכן ויבוצעו במסגרת הפנימייה לא ניתן לראות עונש של ממש. מדובר, כך נטען, בהמלצה קיצונית לקולה שאינה מתיישבת עם חומרת העבירות. עמדת המאשימה היתה אם כן, הרשעת הנאשם וכן השתת מאסר לריצוי בפועל (גם לאחר שמתחשבים בשיהוי של השנתיים בהגשת כתב האישום), מאסר על תנאי ופיצוי לטובת המתלונן. צוין, כי לו היה ניתן לשלוח את הנאשם למעון נעול, ניתן היה לשקול זאת בחיוב, אך בהיעדר המלצה שכזו מצד שירות המבחן לנוער אין מנוס ממאסר של ממש.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 19-04-41424 מדינת ישראל נ' (קטין)

ואח'

טיעוני הנאשם לעונש ודבר הנאשם

בא כוח הנאשם, עו"ד עלאא עתאמנה, הפנה למדיניות הענישה הנוהגת לגבי קטינים. מכיוון שנתייחס לכך בפרק הדיון והמסקנות לא נרחיב בנדון.

לגבי נסיבות ביצוע העבירה הוטעם כי אין חולק על חומרתם ועל הנזק שנגרם לקורבן העבירה, אך בהקשר לנאשם העומד בפנינו יש ליתן משקל משמעותי לגילו בעת ביצוע העבירה – 14 ומספר חודשים, היינו נער צעיר למדי. נתון זה מצדיק ומחייב התייחסות המבכרת את שיקומו, קל וחומר לנוכח כלל הנתונים הנוגעים אליו ופורטו בתסקיר.

בא כוח הנאשם הפנה לכלל הנתונים שעלו בתסקיר, החל ממצבו המשפחתי של הנאשם והעובדה שהתייתם בגיל צעיר ונותר ללא עורף משפחתי; דרך נתוניו האישיותיים ובעיות ההתפתחות המאפיינות אותו; וכלה להליך הטיפולי בו הוא מצוי מזה תקופה והתרשמות הגורמים המטפלים כי הוא מחויב להליך הטיפולי.

נטען, כי קבלת עמדת המאשימה והשתת מאסר מאחורי סורג ובריא היא צעד קיצוני ובלתי מידתי. זאת, על רקע העובדה כי הנאשם שבקרום ימלאו לו 18 ירצה את המאסר בכלא "רגיל" ובמיוחד שעל רקע נתוניו האישיותיים הוא יהיה חשוף להתעללות וניצול מצד אחרים.

הודגש בהקשר האחרון כי במקרה דנן כתב האישום הוגש בשיהוי של כשנתיים. אכן, כתב האישום הוגש באישור המשנה ליועמ"ש, אך לא בכדי קובע ס' 14 לחוק הנוער כי בעניינו של קטין יש ככלל להגיש כתב האישום תוך (עד) שנה. בעניינו, לו היה כתב האישום מוגש סמוך לביצוע העבירה אין חולק, כך נטען, כי לא היה מקום להרהר באפשרות אחרת מלבד אמצעי טיפול שאינם כוללים מאסר. משכך, דרישת המאשימה למאסר אינה צודקת.

לא זו אף זו, בא כוח הנאשם הפנה לכך כי המעשים התגלו לגורמי הפנימיה, ובהמשך לרשויות החקירה, על ידי לא אחר מאשר הנאשם עצמו. מדובר בנתון נוסף העומד לזכותו וגם מחליש עד מאוד את טענת המאשימה כי הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו, שכן אין מעשה המעיד על נטילת אחריות מאשר דווח על המעשים. צוין בהקשר זה כי גורמי הפנימיה החליטו להרחיק את הנאשם האחר מהפנימיה, בעוד שלגבי הנאשם בפנינו הוחלט להותירו עד עצתם היום הזה, וגם החלטה זו מעידה כי לא נשקפת מהנאשם מסוכנות כלשהי, ולראיה - מאז האירוע שהתרחש כאמור לפני מספר שנים לא הסתבך הנאשם בשנית. נתונים אלה מעידים כי מעשיו של הנאשם היו הסתבכות חד פעמית.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)
ואח'

בדבריו טרם גזר הדין, במסגרת "זכות המילה האחרונה", מסר הנאשם כי הוא מצטער על מעשיו ומתחרט עליהם וכן הבטיח לא לחזור עליהם.

דיון ומסקנות

אין חולק אודות חומרת מעשי הנאשם. מדובר בנאשם שיחד עם הנאשם האחר תקף מינית קטין – בן 9 שנים באופן שביצע בו – בעצמו ובצוותא – מעשה סדום (מין אנאלי); וכן גרם לקטין לבצע בו ובשותפו מעשה סדום (מין אוראלי). כאמור, קורבן העבירה היה בעת הרלוונטית בן 9 שנים בלבד, ילד רך בשנים. חומרת המעשים ברורה מאליה ולכך מצטרפים נתונים נוספים המקנים לכלל המעשים משנה חומרה – העובדה כי מדובר בילד ששהה בפנימייה ועל פני הדברים לא היה לו אל מי לפנות (וודאי לא בסיטואציה אליה נקלע עת נאלץ ללון עם הנאשמים); הפרשי הגילאים והכוחות בין קורבן העבירה לבין הנאשמים; והעובדה כי אין מדובר באירוע חד פעמי אלא בניצול חוזר של המתלונן.

לא קשה לתאר את תחושותיו הקשות של קורבן העבירה, כאמור – ילד בן 9 שנים בלבד - בסיטואציה הנוראית אליה נקלע. הנאשם עצמו תיאר, כפי שהובא לעיל, את הילד בוכה במיטתו לאחר אחד האירועים.

השיקולים העומדים על הפרק הם בעלי משקל ומתנגשים האחד עם האחר.

לצד החומרה אין לנו אלא להפנות לתיאור המקרים ולדברים שציינו לעיל לגבי הפגיעה במתלונן.

הגם שאין בידינו נתונים אודות השפעת המעשים על קורבן העבירה ועל מצבו כיום, הדברים אינם טעוני הוכחה.

נפנה בהקשר זה לדברים שהובאו בע"פ 8671/17 פלוני נ' מדינת ישראל (29.4.18), שם צוין כי

"... ניסיון החיים מלמדנו כי במקרים רבים רישומן של פגיעות מעין אלה (עבירות מין בקטין – הוספה שלנו) אינו נמחה בנקל, אף אם אינו בא לידי ביטוי באופן מידי ולא מן הגמגע כי תהיינה לכך השלכות עתידיות שלא באו לידי ביטוי מיד עם התרחשותם של המעשים...".

עוד נפנה לאמור בע"פ 6092/10 פלוני נ' מדינת ישראל (18.7.2012) שם צוין כי

"אמנם עבירות מין מסבות נזק, פיזי ונפשי, לכלל הנפגעים והנפגעות, אך אין ספק שפגיעה מינית בגיל צעיר יש בה כדי להשפיע בצורה קשה ומקיפה יותר על אישיותו של הנפגע ועל עולמה הפנימי

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' (קטין) [REDACTED]
ואח'

של הנפגעת. אל לנו לשכוח כי בשלב זה בחייו של הפרט יש למרבית החוויות שהוא נחשף להן פוטנציאל לגבש ולעצב עוד נדבך ועוד פן באישיותו המתפתחת, והדברים הם בבחינת מקל וחומר כאשר החשיפה היא לחוויות טראומטיות ואלימות, כדוגמת תקיפה מינית."

בנוסף, נפנה למדיניות הענישה לגבי מי שפוגעים מינית בקטינים. נקבע בהקשר זה כי עבירות מין בקטינים הן "מהקשות ומעוררות הסלידה שבספר החוקים .." (ע"פ 2652/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (10.12.2012)).

כן נקבע כי - "כאשר לפנינו קורבן שהוא קטין ועל כן חסר ישע, מחויבות מערכות האכיפה להגן על שלומו וכבודו ביתר שאת" (ע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11, 20.11.13).

מנגד, יש לזכור כי עסקינן בקטין. בעוד ששיקולי הענישה החלים לגבי בגירים ובראשם עקרון הגמול, צופים בעיקר אל העבר, השיקול העיקרי (הגם שאינו בלעדי) הרלוונטי לקטינים הוא השיקום, שצופה פני עתיד.

נקבע בהקשר זה, כי -

"כאשר בקטינים עסקינן, זוכה שיקול השיקום של הקטינים למשקל מוגבר, בשל האינטרס החברתי בהשבתם למוטב. כמו כן, מוענק משקל רב במיוחד לנסיבות האישיות של קטין ולגילו, בשל ההנחה שהקטין טרם מצוי בשלב בו התגבשה אישיותו סופית, ועל כן עוד לא חלפה ההזדמנות להשיבו למוטב" (ע"פ 5355/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (27.10.2015)).

כן ר' סי' 1א' לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער).

משום חשיבות שיקולי השיקום אף נקבע כי יש ליתן משנה תוקף להמלצות שירות המבחן לנוער וסטיה מהן תיעשה רק מטעמי כבדי משקל (ע"פ 9813/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.17)).

לצד זאת, נקבע לא פעם כי חרף מעמד הבכורה של שיקול השיקום הוא אינו ניצב לבדו, וכפי שצוין לא פעם "קטינות אינה חסינות" (ע"פ 4604/15 פלוני נ' מדינת ישראל (18.11.2015)).

ניסיון לתמצת את מכלול השיקולים לגבי ענישת קטינים מוביל לכך שאלה נוגעים ל -
(-) גילו של הקטין בעת ביצוע העבירה וגילו בעת מתן גזר הדין ;
(-) האם הביע חרטה ונטל אחריות ;

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)
ואח'

- (-) עברו הפלילי;
- (-) המסוכנות הנשקפת ממנו וסיכויי שיקומו;
- (-) וחומרת מעשיו.

ורי' בנדון, לדוגמה, ע"פ 49/09 פלוני נ' מדינת ישראל (8.3.09); ע"פ 7350/12 פלוני נ' מדינת ישראל (14.1.13); ע"פ 7228/11 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.12).

חזרה לענייננו –

כאמור, השיקולים בנדון נוגדים וכבדי משקל.

מחד, מדובר בעבירות מין חמורות שנעשו בילד רך בשנים תוך ניצול הפרשי הכוחות והיתרון המספרי שהיו לנאשם ולחברו. מנגד, לא יכול להיות חולק כי נתוני הנאשם וכן שיקולי שיקומו הם בעלי משקל של ממש. סבורים אנו כי השיקולים האחרונים גוברים על הראשונים.

כאמור בתסקיר שירות המבחן לנוער, נתוני הנאשם חריגים – מדובר בנער יתום ונעדר עורף משפחתי, למעט אח וכן וידיד משפחה שמונה כאפוטרופוס. משום נתוניו האישיים והמשפחתיים הוא הושם במסגרת פנימייתית כבר בגיל 12 שנים. שירות המבחן לנוער עמד על קשיי התפתחותו וציין כי למעט מעשיו שתוארו בכתב האישום המתוקן, התנהלותו הכוללת תקינה. הנאשם נעדר עבר פלילי; בדיקה לגילו שרידי סם היתה "נקיה"; גורמי הפנימייה תיארו אותו כנער ממושמע המתקשה ליצור קשרים חברתיים וכן עלה כי הוא בעל יכולות אישיות בטווח הנמוך.

כמפורט לעיל, המעשים התגלו לגורמי הפנימיה על ידי הנאשם עצמו, והגם שלא הובא פירוט בנדון יש לזקוף זאת לזכות הנאשם. כעולה מתסקיר שירות המבחן לנוער, הנאשם נטל אחריות על מעשיו, למרות שנטה להשליך חלק מהאחריות על חברו. עם זאת, המאשימה הביעה עמדתה כי חלקו של הנאשם האחר היה דומיננטי יותר. שירות המבחן לנוער הפנה לעיוותי חשיבה אצל הנאשם ולהליך הטיפולי בו הוא החל. בהקשר האחרון צוין כי חרף משאביו הדלים הוא גילה מוטיבציה בהליך הטיפולי, הגם שצפויה לו עוד דרך טיפולית.

כלל הנתונים לעיל הוליכו את שירות המבחן לנוער להמליץ על אי הרשעה, מבחן בתנאי מגורים לתקופה של שנה וחצי בפנימייה במהלכה ימשיך בהליך הטיפולי, וכן התחייבות ושלי"צ של 80 שעות (בדיון מיום 24.2.20 מסרה קצינת המבחן כי יהיה ניתן להגדיל את מכסת השעות ל 150 שעות). שירות המבחן לנוער שקל את נושא הפיצוי והמליץ שבנסיבותיו האישיות של הנאשם אין מקום לכך.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] קטין)
ואח'

סבורים אנו כי למעט סוגיית ההרשעה אליה נתייחס בהמשך, מדובר בהמלצה שיש – בנסיבות העניין ובשינויים מסוימים בהקשר להיקף שעות השלי"צ וכן לפיצוי - לאמץ.

מבלי להמעיט בחומרת מעשי הנאשם, סבורים אנו כי - גילו של הנאשם עת בוצעו העבירות (14 ומספר חודשים - מועד המעשים אינו ידוע במדויק); מכלול נתוניו האישיים כפי שפורט לעיל; העובדה כי מדובר בהסתבכות יחידה; נטילת האחריות על מעשיו; וההליך הטיפולי בו מצוי הנאשם – כל אלה תומכים באימוץ המלצות שירות המבחן.

זאת ועוד, נפנה לכך כי כתב האישום הוגש ביום 18.4.19 – כמעט שנתיים לאחר ביצוע המעשים. לא בכדי קובע סי' 14 לחוק הנוער, כי כתב אישום כנגד קטין יוגש שנה מיום ביצוע העבירה אלא אם ניתנה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה. הפנינו לכך כי שיקול מרכזי בענישת קטינים הוא שיקום ושילוב בחברה. משכך, הגשת כתב אישום זמן ניכר לאחר ביצוע העבירה אינה מקלה, לשון המעטה, בהשגת מטרות אלה. נעיר, כי לא הובא הסבר לשיהוי האמור.

יש ממש בטענת בא כוח הנאשם כי לו היה כתב האישום מוגש תוך (עד) שנה מיום ביצוע העבירה, כלל השיקולים – ובראשם גילו הצעיר יותר ופרק הזמן עד הגיעו לגיל 18, היו פועלים לזכותו.

זאת ועוד, צודק בא כוח הנאשם כי הגשתו המאוחרת של כתב האישום - נתון שהיה בשליטת המאשימה, היא שהביאה לידי מצב ולפיו אם תאומץ גישת האחרונה למאסר מאחורי סורג וברית, ייתכן וזה ירוצה בבית סוהר "רגיל" המיועד לבגירים ויש לעשות מאמץ להימנע מכך בשים לב לנתוני הנאשם על כלל בעיותיו.

לא נעלמה מעיננו הפסיקה אליה הפנתה המאשימה. אכן, קיימים מקרים בהם נדונו קטינים למאסרים בפועל בעקבות עבירות מין באופן כללי וכנגד קטינים צעירים מהם בפרט. ואולם, לא נחדש דבר באם נציין כי יש לשקול כל מקרה לגופו ונסיבותיו. הדברים נכונים באופן כללי ונכונים שבעתיים כאשר עסקינן בקטינים. זאת ועוד, מרבית המקרים אליהם הפנתה המאשימה התאפיינו במכנה משותף אחד והוא המסוכנות שנסקפה מהנאשמים (קטינים שבצעו עבירות מין כנגד קטינים צעירים מהם) וכישלון המאמצים השיקומיים (ע"פ 2554/13 פלוני נ' מדינת ישראל (31.7.13); ע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני (20.11.13); ע"פ 6163/10 פלוני נ' מדינת ישראל (14.3.11))

כך, בע"פ 6163/10 שהוזכר לעיל ואליו הופנינו על ידי המאשימה, נדון עניינם של שני קטינים שבצעו מעשה סדום בקטין צעיר מהם. אחד מהנאשמים נדון למאסר מאחורי סורג וברית והשני למעון נעול.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטיין)
ראח'

לכאורה, מקרה זה תומך בעמדת המאשימה, ואולם עיון מעמיק מעלה כי שיקול מרכזי בגזירת הדין היה מסוכנות הנאשמים, וכך צוין בהקשר זה -

"... איני סבור כי ניתן לסכן את הזולת בשם אינטרס השיקום של הקטיין. במקום בו נשקפת מסוכנות לסביבה ספק אם ניתן להעדיף את שיקומו של הנאשם במסגרת הקהילה על פני שיקומו במסגרת בית הכלא או במסגרת מעון. במקרים כגון דא מן הראוי שהשיקום יעשה בבית הכלא או במעונות..".

זאת ועוד, בהמשך הפנה בית המשפט לכלל ולפיו -

"יש לעשות כל מאמץ – גם שעה שמדובר בקטיין שביצע עבירות מין חמורות – להעדיף את שיקומו של הקטיין על פני כליאתו, שכן בעניינם של קטינים משקלם של שיקולי השיקום גובר על משקלם של שיקולי הגמול וההרתעה".

עוד נפנה לתפ"ח (מחוזי חיפה) 47272-03-13 מדינת ישראל נ' פלוני (14.5.14) (להלן: עניין פלוני). הנאשם באותו מקרה, בן 15.5 בעת האירוע, ביצע מעשה סדום בילד בן 9 וגרם לו לחבלות. שירות המבחן המליץ – לאחר הליך טיפולי בו היה נתון הקטיין בהוסטל - על הרשעה וכן מבחן לתקופה של 18 חודשים בהוסטל. בית המשפט קבע באותו מקרה, לאחר סקירה מקיפה של הלכות בית המשפט העליון, קבע כי -

"..המסקנה העולה מפסקי הדין של בית המשפט העליון היא כי יש לערוך בכל מקרה איזון בין שיקום הנאשם, הקטיין, במעון בו ישתתף בתכנית שיקום, לבין שליחתו למאסר, ויש להביא בחשבון את חומרת מעשי הנאשם, הפגיעה שפגע בקורבן העבירה, הסכנה הנשקפת ממנו ואפשרויות שיקומו".

עוד צוין שם כי -

"במקרים בעלי חומרה מופלגת, בדרך כלל מקרים בהם בוצעו עבירות רבות במשך תקופה ממושכת ובמספר קטינים, אישר בית המשפט העליון עונשי מאסר בפועל, אולם גם כאן מדובר במקרים יוצאים מן הכלל המצביעים על הכלל".

נוסיף – והדברים רלוונטיים גם לנאשם שבפנינו – כי בעניין פלוני לעיל, דן בית המשפט באפשרות להורות על מעון נעול חלף ההוסטל בו היה נתון הנאשם בעת מתן גזר הדין. נקבע שם, ודומה כי הדברים נכונים גם לענייננו, כי הוצאת הנאשם ממקום בו הוא מקבל טיפול מיטבי וכאשר המסוכנות

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 19-04-41424 מדינת ישראל נ' [REDACTED] קטין)
ואח'

הנשקפת ממנו נמוכה, אל מקום חדש וזר, לא תועיל ואף עשויה להשיגו לאחור. מעבר לשיקול לעיל, ידועים משכי ההמתנה ומצוקת המקומות הפנויים במעונות הנעולים, באופן כללי ולמגזר הערבי בפרט (ורי' בנדון ע"פ 4424/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה א' לחוות דעתו של השופט רובינשטיין (16.4.12); בש"פ 1029/17 מדינת ישראל נ' פלוני (6.2.17)), ולכן דומה כי עתירת המאשימה לשליחתו של הנאשם למעון נעול, קל וחומר בהיעדר המלצה וביורר מוקדם, אינה ריאלית ממילא. גם השתתף מאסר לריצוי בעבודות שירות אינה ריאלית, על פני הדברים, בשים לב להליך הטיפולי בו מצוי הנאשם ולמפגשים אליהם עליו להגיע ומשום מסגרת הפנימייה בה הוא נמצא עד הגיעו לגיל 19 והעובדה שאין לו מקום מגורים אחר.

בהקשר לסוגיית הרשעת הנאשם, סבורים אנו כי בהקשר זה אין לאמץ את המלצת שירות המבחן לנוער. לנוכח חומרת המעשים ובשים לב לפגיעה במתלונן, לא ניתן לטעמנו להשלים עם תוצאה שכזו. הסוגיה הנוגעת להרשעת או אי הרשעת קטין באופן כללי ובהקשר לעבירות מין בפרט, נדונה לא פעם בפסיקה (נפנה לדוגמה לע"פ 8690/15 מדינת ישראל נ' פלוני (6.6.2016)). נקבע, כי בניגוד לכלל החל לגבי בגירים והוא הרשעה; לגבי קטינים סעיף 24 לחוק הנוער קובע מספר אפשרויות כאשר הרשעה היא רק אחת מהן. על בית המשפט להכריע בהקשר זה בין האינטרס הציבורי (חומרת העבירה, מיצוי הדין, הוקעת העברייני) לבין האינטרס הפרטי (נתוני הנאשם, שיקולי שיקום וכו'), כאשר לגבי קטין יינתן משקל יתר לאינטרס האחרון. צוין, כי השיקולים לעיל מוליכים לכך כי בניגוד לבגירים, אי הרשעה לגבי קטינים לא תהיה נדירה.

נתנו דעתנו בהקשר לעיל להמלצות שירות המבחן לנוער ולמה שעמד בבסיסן. מאליו יוצא כי להמלצות שירות המבחן לנוער מקום נכבד במסגרת שיקולינו. ואולם, אנו סבורים כי חרף נתוני הנאשם והמלצות שירות המבחן לנוער, יש לבכר את האינטרס הציבורי בהקשר לסוגיית ההרשעה ולתת משקל לחומרת מעשי הנאשם, לפגיעה שנגרמה לקורבן העבירה וכן לחשיבות שיש בהוקעת עצם ביצוע מעשים שכאלה.

נפנה בהקשר לעיל לדברים שהובאו לאחרונה בע"פ 7238/19 פלוני נ' מדינת ישראל (18.3.20). באותו עניין נדונו מספר קטינים שבצעו לאורך תקופה עבירות מין בקטינה בת 12. שירות המבחן לנוער המליץ שלא להרשיעם ולהמלצה זו הצטרפה המאשימה. בית המשפט המחוזי הרשיע את הנאשמים ועל קביעה זו הוגש הערעור. בית המשפט העליון דחה את הערעור בציינו כך -

"על עונשם של המערערים לגלם, ולו במועט, ובמקרה זה לטעמי אכן במעט את הפגיעה הקשה שגרמו לה – ולא יעלה הדעת שכלל לא יורשעו בגין מעשיהם".

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 19-04-41424 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)
ואח'

עוד נפנה באותו הקשר לדברים שנקבעו בתפ"ח (מחוזי נצרת) 17-12-14432 מדינת ישראל נ' פלוני (13.6.18). באותו עניין ביצע הנאשם (קטין בן 17) מעשה סדום ומעשים מגונים בבן דודו בן ה-3. שירות המבחן לנוער המליץ להימנע מהרשעה. בית המשפט דחה את ההמלצות וקבע כך –

".. באשר לשאלת הרשעה או אי הרשעה, על בית המשפט לשקול שיקולים החורגים מתחום מקצועיותו של שירות המבחן, ועליו לשקול גם שיקול של טובת הציבור, כמו ההרתעה, וסלידת החברה ממעשים חמורים כגון אלו שבפנינו. משכך גם ולטעמי, שיקול הרשעה או אי הרשעה לחוד, וגזירת העונש לחוד, שאז יש ליתן משקל יתר להמלצות שירות המבחן, שהוא הגוף המקצועי האמון על כך..".

סוף דבר -

לעניין ההרשעה, אנו מורים, לפי ס' 124(1) לחוק הנוער, על הרשעת הנאשם בעבירות הבאות: מעשה סדום בקטין שטרם מלאו לו 16 שנים, שלא בהסכמתו – לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1)+345(א)(1) לחוק העונשין; גרם מעשה סדום בקטין שטרם מלאו לו 16 שנים, שלא בהסכמתו - לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) + 345(א)(1)+350 לחוק העונשין.

לעניין רכיבי הענישה והטיפול, אנו מורים כדלקמן:

- מאסר לתקופה של 10 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת מין מסוג פשע.
- מאסר לתקופה של 5 חודשים, על תנאי למשך שנתיים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת מין מסוג עוון.
- מאסר לתקופה של 10 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.
- צו מבחן בתנאי מגורים לתקופה של 18 חודשים מהיום בפנימיית [REDACTED] של שירות ילד ונוער. הנאשם ימלא אחר תכנית הטיפול עליה יורה קצין המבחן. הובהר לנאשם בהתאם להוראות פקודת המבחן כי אם יפר את הוראות שירות המבחן ו/או יבצע עבירה בתקופת הפיקוח, צפוי עניינו לחזור לבית המשפט וניתן יהיה לגזור עליו עונש ראוי נוסף.
- 150 שעות לתועלת הציבור, שירוצו בתוך מסגרת הפנימייה או בכל מקום אחר עליו יורה שירות המבחן לנוער. לנאשם הוסברה משמעות צו השרות לתועלת הציבור. בהתאם לאמור בסעיף 71א(ה) לחוק העונשין, הוזהר הנאשם, כי אם לא ימלא אחר הצו, יהיה צפוי לתוצאות

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 41424-04-19 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)
ואח'

- האמורות בסעיף 71 ד' לחוק העונשין, דהיינו שביהמ"ש יהיה רשאי אז לבטל את צו השרות, ולגזור עליו עונש על העבירה שבגללה ניתן צו השירות.
- התחייבות להימנע מעבירה בסכום של 10,000 ₪, לבל יבצע במשך 3 שנים מהיום כל עבירת אלימות או מין מסוג פשע. התחייבות הנאשם נאמרה בפנינו במעמד מתן גזר הדין.
 - פיצוי לטובת המתלונן בסכום של 5,000 ₪. הפיצויים ישולמו ב 20 תשלומים שווים ורצופים כאשר הראשון בהם יהיה ב 1.5.21 ויתרת התשלומים בתחילת כל חודש עוקב. התשלומים יבוצעו אך ורק באמצעות מזכירות בית המשפט או המרכז לגביית קנסות הוצאות ואגרות. אי תשלום של אחד מהתשלומים, מעבר ל 3 ימי עיכוב בתשלום, יעמיד את החוב במלואו לפירעון מיידי. אנו אוסרים על הנאשם, או מי מטעמו, ליצור קשר, במישרין או עקיפין, עם המתלונן, בנוגע לתשלום הפיצויים. המאשימה תעביר את פרטי המתלונן למזכירות תוך 14 יום מהיום.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

המזכירות:

תשלח עותק מהחלטה זו לשירות המבחן לנוער.

ניתן היום, כ' אייר תש"פ, 14 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

ש. מנדלבוים, שופט

ג. ציגלר, שופט

י. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]